

SREDNJEVEŠKA KOLONIZACIJA

- Evropa 5 - 10. stol. - preseljevanje ljudstev, uničenje kulturno bogatih mest - prehod na naturalno gospodarstvo - obrt in trgovina upadeta in zemlja postane edino plačilno sredstvo - fevd - ALOD - zemlja je bila razdeljena, ni bilo zemlje brez fevdalnega gospoda
- 4/5 Evrope je bil v 10.stol. gozd
- preseljevanja se končajo, ko se prebivalstvo umiri in se ne boji več roparskih pohodov
- ljudje se naseljujejo strnjeno na določenem ozemlju
- okrog leta 1000 je bilo v Evropi 30-35 milijonov ljudi
- ponovni zagon trgovine, vzpostavlja se spet blagovno denarno gospodarstvo
- do sredine 14. stol. se je prebivalstvo povečalo na 70-75 mil. ljudi, vendar se pojavi l. 1384 kuga in tako tretjina prebivalstva pomre
- vpliv cerkve - naj bo toliko otrok, kolikor jih bog da
- človeštvo se tako pomiri in prav tako se izboljša splošna atmosfera, prebivalstvo se poveča

-VEČ TIPOV KOLONIZACIJE

- >notranja in zunanja
- >nižinska in višinska
- >agrarna, poklicna in strukturna

- *agrarna* - širjenje življenjskega prostora, sekanje gozda, v interesu fevdalcev - z novimi ozemlji pridobivajo več zemlje in tako več dajatev, zato nagovarjajo podložnike, da si širijo ozemlje

- *notranja* - širjenje ozemlja, pridobivanje zemlje znotraj posestva - krčenje gozdov, izsuševanje močvirij

- *poklicna* - nagovarjanje podložnikov, naj izven zemljiškega gospostva, vendar v bližini ustanovljajo mesta, s stališča poklica, tudi zunanja

> Sasi so ustanovljali rudarska naselja in območja po Evropi, naselili so se v Transilvaniji

- *strukturna* - 11.stol. - normanski vojskovodja Viljem Osvajalec - naselijo se v Normandiji (Fra), v 11. stoletju pa jih Viljem Osvajalec povede v Veliko Britanijo, ki jo osvoji, s sabo pa vzame tudi viteze in jih tam naseli. Uporabi jih pri vodenju VB - spreminjanje STRUKTURE prebivalstva, je tudi zunanja

- *notranja* - znotraj zemljiškega gospostva, *zunanja* - vse ostalo, lahko je miroljubna (Sasi so Srbe učili rudarstva) ali nasilna (Viljem Osvajalec)

- 1000-1500 - naseljevanje, preseljevanje, izseljevanje, razseljevanje
-> migracije

NEMŠKI VITESKI RED

- dediščina križarskih vojn
- naselijo se v Prusiji
- zaradi vojaških spretnosti so jih fevdalci najemali za osvajanje ozemlja (vojvode Mazovijski so jih najeli, da so v 13. stol. iztrebili okoliško prebivalstvo)
- **POLJSKO-LITOVSKA ZVEZA** ustavi nemški viteški red
 - > bitka pri Tannenbergu 1410, poraz N-V reda
 - > dokončno jih pokorijo z bitko pri Torunu 1466, s tem je konec nemškega viteškega reda in s tem tudi njegovega osvajanja

- potekalo je naseljevanje ob reki Pad, v Toskano, Flandrijo...
- Nizozemci so poskušali pridobivati zemljo z odtrganjem morja - **POLDERJI**

- *nižinska kolonizacija* - naseljevanje v nižinah, kjer je življenje lažje. Ko je zmanjkalo zemlje v nižinah, so se ljudje naseljevali v višje predele - *višinska ali rovtarska kolonizacija*
- tako je bila višina dajatev odvisna od kvalitete zemlje, višine dajatev so bile zapisane v **URBARJIH**
 - > v pridelkih - velika (žito) in mala (vse ostalo)
 - > v zvezi z javno upravo - desetina - dajatev cerkvi, v denarju, pridelkih
 - > služnost - tlaka
 - izmerjena (točno določena količina dela, ki jo je moral tlačan opraviti)
 - neizmerjena - extra tlaka, fevdalec je lahko kadarkoli poklical podložnika, kadar ga je potreboval

- **POSLEDICE** - spremembe v kmetijski tehniki
- 3 letno kolobarjenje - ponekod že v 9. stol., kasneje pa se uveljavi v 10. stol. Prevladuje do 18. stol., do Marije Terezije in Franca Jožefa. pred 3-letnim kolobarjenjem je obstajalo 2-letno (eno leto ena kultura, drugo leto druga)
- uporaba pluga - lesenega in železnega -> večji hektarski donos zemlje, vendar še ni bilo gnojenja
- **HUBA, GRUNT, KMETIJA** - dominikalna, gosposka zemlja - fevdalci so jo krčili in razdeljevali na podložniške kmetije - motivirali kmete, da so ustanavljali novo zemljo, seveda so fevdalci od tega dobili dajatve -> je podložniška kmetija, na kateri naj bi preživela ena družina

- **ZAKUPNO PRAVO** - fevdalci so podeljevali zemljo v začasni ali dedni zakup - kmetje so dobili zemljo v uporabo in plačevali dajatve, večinoma so delali na tej zemlji do smrti, po smrti pa so njihovi nasledniki delali naprej. Kmete so velikokrat, še zlasti pa v krizi fevdalizma, z zemlje pregnali, kmet je vseeno imel popolno lastniško pravico do kmetije, dedovalo se je naprej

- KUPNO PRAVO - kmet je kupil zemljo
- včasih so kmetje imeli preseške in so jih prodajali

- z oblikovanjem hub se oblikuje enoten podložniški razred -> vsi hlapci in polsvobodnjaki se uvrstijo v enoten podložniški razred
- nastajajo številna mesta - večanje poljedeljskih presežkov - kolonizacija in s tem posredno vpliv na ustanavljanje sejmov, trgov, tržišč, mest,...
- laični fevdalci in duhovščina je kar tekmovala med seboj, kdo bo ustanovil več mest, saj so se zavedali, da s tem večajo vrednost svojih posesti
 - fevdalec je tako imel dva motiva -
 1. da bi mu podložniki obdelali čimveč zemlje
 2. da bi ustanovil čimveč mest in s tem povečal vrednost svoje zemlje
- samo v Angliji in v Walesu je bilo med leti 1066 in 1190 ustanovljenih več kot 100 mest
- tudi v Franciji, Flandriji in na ozemlju Rimsko - nemškega cesarstva so bili vladarji in veliki fevdalci zelo podjetni pri ustanavljanju novih mest - utrjali so oblast